

Література

Балюта Е.Г. Неологізми англійської мови сфери екології (теоретичні засади) / Е. Г. Балюта // Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка. – Житомир: Видавництво Житомирського державного університету ім. Івана Франка, 2006. – № 27. – С. 148-152. *Белова А. Д.* Реклама автомобилей Mercedes-Benz: принципы и составляющие / А. Д. Белова, О. А. Васильева // Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи. – К.: Логос, 2008. – С. 37-45. *Біскуб І. П.* Англійський дискурс програмного забезпечення як модель мовленнєвої взаємодії людини й компютера: монографія / І. П. Біскуб. – Луцьк: РВВ Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. – 388 с. *Коваленко Г. М.* Англійська лексика моди ХХ-ХХІ ст.: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 – “Германські мови” / Г. М. Коваленко. – К., 2005. – 20 с. *Котенева І. А.* Номинация запаха во французском языке: дисс. ... канд. філол. наук: 10.02.05. / І. А. Котенева- Белгород, 2006. – 181 с. *Махачашвілі Р. К.* Лінгвофілософські параметри інновацій англійської мови у сфері новітніх технологій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 “Германські мови” / Р. К. Махачашвілі. – Запоріжжя, 2005. – 22 с. *Степанова І. І.* Номинация мучных изделий в современном французском языке: Лингвокультурологический аспект: дис. ... кандидата філол. наук: 10.02.05 / І. І. Степанова. – Санкт-Петербург, 2004. – 209 с. *Філатова О. О.* Вербалізація концепту «КОМФОРТ» в англійській мові ХХ-ХХІ століть. – автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 “Германські мови” / О. О. Філатова. – К., 2012. – 19 с. *Фогель Г. Б.* Структура, семантика та лексикографічна презентація англійської автомобільної термінології: дис. ... кандидата. філол. наук.: 10.02.04 / Г. Б. Фогель – Запоріжжя, 2005. – 208 с.

Список джерел ілюстративного матеріалу

www.trendhunter.com www.novate.ru www.opulentitems.com www.furniturestoreblog.com www.moq7.com
www.fashionforhome.com www.industrialdesignserved.com www.homerenovations.about.com www.besthousedesign.com

УДК 811.111'0'37'367.625

ХИЖНЯК М.М.

(Запорізький національний університет)

СЕМАНТИЧНІ ПАРАМЕТРИ АНГЛІЙСЬКИХ ДІЄСЛІВ ОБЕРТАННЯ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

Робота присвячена аналізу семантики дієслів, які описують обертання в англійській мові. Розглядається динаміка актуальності параметрів “обертання” в історії англійської мови та фактори, які на неї вплинули.

Ключові слова: *діахронія, англійська мова, дієслова обертального руху, семантичні параметри, типологія.*

Хижняк М. Н. Семантические параметры английских глаголов вращения: исторический аспект. Работа посвящена анализу семантики глаголов, которые описывают вращение в английском языке. Рассматривается динамика актуальности параметров “вращения” в истории английского языка и факторы, которые на нее повлияли.

Ключевые слова: *диахрония, английский язык, глаголы вращательного движения, семантические параметры, типология.*

Huznyak M. M. Semantic Parameters of English Rotation Verbs: Historical Perspective. The article deals with the analysis of rotation verbs in English. The purpose of the paper is to examine the relevance of semantic parameters of “rotation” in the history of the English language and the factors that affect its change.

Keywords: *diachrony, English, rotation verbs, semantic parameters, typology.*

Останнім часом відзначається інтерес до вивчення різних лексичних мікросистем [Мавлонбердієва 2011; Чернишов 2010; L. Talmy 2000], однією з яких є група дієслів руху, яка виступає мовної універсалією і представляє собою частину активної лексики будь-якої мови. Незважаючи на різноаспектний аналіз дієслів обертання в різних мовах [Круглякова 2010; Рахиліна 2004], ця частина лексики вимагає додаткового аналізу. Результати попередніх досліджень доводять, що лексичні мікросистеми в різних мовах можуть відрізнятися за деякими параметрами. Слід очікувати, що відмінності виникають і в межах однієї мовної мікросистеми на різних етапах її розвитку.

Мета дослідження: проаналізувати семантику дієслів обертального руху (ДОР) та виявити динаміку актуальності параметрів “обертання” на різних етапах розвитку англійської мови. Основні **завдання**, що вирішуються в рамках цього дослідження, включають проведення семантичного аналізу відібраних ДОР, встановлення актуальності параметрів обертального руху в давньоанглійській та сучасній англійській мові, визначення факторів, які вплинули на динаміку актуальності параметрів в англійській мікросистемі ДОР.

Об’єктом дослідження слугували дієслова обертального руху у давньоанглійській мові та сучасній англійській мові, відібрані методом суцільної вибірки з історичних та тлумачних словників (ASD, NCASD, OED). Досліджувані одиниці вивчалися на предмет їх семантичних особливостей та актуальності параметрів “обертання” в їх семантиці.

Дієслова обертального руху описують рух по колу об’єкта, який у просторі неодноразово займає те ж місце відносно уявленої точки або лінії [Урисон 2003, с. 153]. Давньоанглійський лексикон містить 56 дієслів з сеєю “обертання” у лексичному значенні (*spinnan* “to spin”,

trendan “to turn, roll”, *bewelwian* “to wallow”, *ymbtyrnan* “to turn round”), в той час як на сучасному етапі розвитку англійської мови їх кількість знизилася до 40 (*orb* “to move in an orbit”, *circumnavigate* “to sail all the way around sth., especially the world”, *gyrate* “to move or cause to move rapidly in a circle or spiral”).

У ході дослідження для цієї групи лексем було верифіковано релевантність семантичних параметрів обертального руху, які було залучено з попередніх досліджень [Круглякова 2010, с.242-245; Рахиліна 2004, с. 64-76], проведених на матеріалі різних мов (російської, польської, іспанської, японської, китайської, турецької, сербської), та доповнено результатами власного аналізу на матеріалі давньоанглійської та сучасної англійської мови. Отже, семантичні параметри обертального руху, які були взяті до уваги в межах нашого дослідження, включають: **ВІСЬ ОБЕРТАННЯ, РЕФЛЕКСИВНІСТЬ РУХУ, ТРАЄКТОРІЯ, РУХ ВІДНОСНО ПЛОЩИНИ, НАЯВНІСТЬ КОНТАКТУ З ПЛОЩИНОЮ, СУТНІСТЬ СУБ’ЄКТУ РУХУ, НАЯВНІСТЬ ОБ’ЄКТУ, КІЛЬКІСТЬ ОБЕРТІВ, ІНТЕНСИВНІСТЬ.**

Було укладено універсальну матрицю ДОР (Таблиця 1). Під матрицею дієслів обертання ми розуміємо інваріантну схему, що виявляється в різних конфігураціях параметрів обертального руху у залежності від типу мовної системи та її історичного стану.

Таблиця 1. Семантичні параметри “обертання”

ПАРАМЕТР	ДЕТАЛІЗАЦІЯ	
1 вісь обертання	1.1 внутрішня вісь (ВВ)	1.2 зовнішня вісь (ЗВ)
2 рефлексивність руху	2.1 рефлексивний рух (РфР)	2.2 нерефлексивний рух (НрфР)
3 траєкторія руху	3.1 вихрова траєкторія (ВТ)	3.2 кругова траєкторія (КТ)
4 рух відносно площини	4.1 рух в одній площині без переміщення (РвОПБП)	4.2 рух у різних площинах з орієнтиром (РвРПзО)
5 наявність контакту з площиною	5.1 щільний контакт з площиною – коливання (ЩКзП)	5.2 відсутність контакту з площиною (ВКзП)
6 сутність суб’єкта	6.1 живий суб’єкт (ЖС)	6.2 неживий суб’єкт (НжС)
7 наявність об’єкта	7.1 об’єктний рух (ОР)	7.2 безоб’єктний рух (БоР)
8 кількість обертів	8.1 рух з одиничним обертом (РзОО)	8.2 рух з багатьма обертами (РзБО)
9 інтенсивність	9.1 рух з високою інтенсивністю (РзВІ)	9.2 рух з низькою інтенсивністю (РзНІ)

Матриця, яка була укладена нами, включає до свого складу 18 компонентів. За результатами дослідження давньоанглійські дієслова обертального руху покривають лише 17 клітинок. Параметр РУХ З БАГАТЬМА ОБЕРТАМИ виявився не актуальним. В той час як у сучасній англійській мові семантика дієслів обертального руху охоплює всі виділені компоненти.

Ступінь інтенсивності заповнення семантичної матриці у давньоанглійській та сучасній англійській мові теж різниться. Актуальність того чи іншого параметру була визначена в результаті компонентного аналізу словникових дефініцій дієслів обертального руху.

Найбільшу динаміку спостерігаємо у лексикалізації таких параметрів як **ЖИВИЙ та НЕЖИВИЙ СУБ’ЄКТ, ОБ’ЄКТНИЙ та БЕЗОБ’ЄКТНИЙ РУХ, РУХ З ВИСОКОЮ ІНТЕНСИВНІСТЮ та РУХ З БАГАТЬМА ОБЕРТАМИ.** Декілька семантичних параметрів обертання (**ЩІЛЬНИЙ КОНТАКТ З ПЛОЩИНОЮ, ВНУТРІШНЯ ВІСЬ**) продемонстрували тенденцію до незначного зниження їх пріоритетності в процесі історичного розвитку англійської мови. Актуальність більшості параметрів обертального руху (**РЕФЛЕКСИВНИЙ та НЕРЕФЛЕКСИВНИЙ РУХ, ВИХРОВА ТРАЄКТОРІЯ, ВІДСУТНІСТЬ КОНТАКТУ З ПЛОЩИНОЮ, РУХ З БАГАТЬМА ОБЕРТАМИ, РУХ З ВИСОКОЮ ІНТЕНСИВНІСТЮ** тощо) зросла на сучасному етапі розвитку англійської мови.

Найбільш стійкими виявилися наступні параметри: **ЗОВНІШНЯ ВІСЬ, КРУГОВА ТРАЄКТОРІЯ та РУХ З НИЗЬКОЮ ІНТЕНСИВНІСТЮ.** Слід зазначити, що перші два параметри є найбільш пріоритетними з точки зору носіїв давньоанглійської та сучасної

англійської мови, а актуальність третього параметру залишається найменшою протягом історичного розвитку англійської мови. Таким чином, найбільших змін зазнали параметри обертального руху, ступінь лексикалізації яких був середній.

Показником актуальності параметру є номінативна щільність позначень: більш важливі параметри обертального руху зазнають деталізації. Так, параметри ЖИВИЙ та НЕЖИВИЙ СУБ'ЄКТ руху корелюють з дієсловами в давньоанглійській та сучасній англійській мові (*capian* “to turn, incline **oneself**”, *wealcan* “of the movement of **water**: to roll, toss” / *wallow* “chiefly of large **mammals**: roll about or lie in mud or water, especially to keep cool or avoid biting insects”; *roll* “if sth. rolls, especially **sth. round**, or if you roll it, it moves along a surface by turning over and over”), проте номінативна щільність параметру є різною. У семантиці давньоанглійських дієслів обертального руху були зафіксовані такі суб'єкти як матеріальний предмет, явища природи (вода, хвилі), живі суб'єкти (тварини або люди). У сучасній англійській мові в якості обертального тіла можуть бути: різні за формою тіла (круглі або довгі), механізми (годинник, замок, музичні інструменти), транспортні засоби (автомобіль, корабель, літак), явища природи (вітер, хвилі, туман тощо), живі суб'єкти (тварини або люди).

Матеріал сучасної англійської мови свідчить про такі зміни в семантичних параметрах дієслів обертального руху:

- стовідсоткове заповнення семантичної карти дієслів обертального руху у сучасній англійській мові;
- ступінь актуальності параметрів обертального руху варіюється на різних етапах розвитку англійської мови;
- спеціалізація семантики, звуження семантичного обсягу лексем досліджуваної групи;
- конкретизація референтів обертального руху у семантиці проаналізованих дієслів.

Модифікації в мікросистемі ДОР були викликані як лінгвістичними, так і екстралінгвістичними факторами. Аналіз історії формування лексичної мікросистеми ДОР дозволив виділити такі лінгвістичні фактори: вихід з ужитку окремих лексичних одиниць (д.а. *ymbliþan*, суч.а. *orb*), розвиток термінологічних систем і необхідність заповнення лексико-семантичних лакун (суч.а. *circulate*, *pirouette*, *orb*, *loop*, *swivel*). До числа екстралінгвістичних чинників, які зумовили зміни в групі англійських ДОР, можна зарахувати такі: вплив міжкультурних контактів (суч.а. *pirouette*, *swirl*); технічний прогрес зокрема поява та широке розповсюдження технічних засобів (суч.а. *pivot*, *trundle*, *wheel*); наукові відкриття, зокрема, виникнення та поширення вчення геліоцентризму (суч.а. *orb*), розширення уявлень про довілля (суч.а. *gyre*, *eddy*), здійснення навколосвітніх подорожей (суч.а. *circumnavigate*), розвиток космонавтики (суч.а. *orbit*, *revolve*), проведення космічних експедицій (суч.а. *orbit*), поглибленням і деталізацією знань та уявлень про обертальний рух, а також акцентуацією носіїв мови на додаткових параметрах обертання (ЖИВИЙ та НЕЖИВИЙ СУБ'ЄКТ, ІНТЕНСИВНІСТЬ, КІЛЬКІСТЬ ОБЕРТІВ тощо); розширення людських можливостей (суч.а. *pirouette*).

Отже, на різних історичних етапах розвитку мовної системи мовці мали дещо відмінні уявлення про обертання. Носії давньоанглійської мови під обертальним рухом розуміли рух, який здійснюється по колу, як правило, навколо іншого об'єкта або навколо власної вісі та який може бути направлений на себе або рідше на інший об'єкт. З точки зору носіїв сучасної англійської мови обертання, в більшості випадків, представляє собою швидкий рух обертального тіла (істоти або неістоти) навколо іншого об'єкта, як правило, по круговій траєкторії або рух, направлений на інший об'єкт, який може відбуватися в одній площині з орієнтиром.

Подальше дослідження буде спрямоване на аналіз семантики дієслів, що позначають обертальний рух в англійській мові, та визначенні чинників, що зумовили розвиток цієї мікросистеми.

Література

Круглякова В. А. Глаголы вращения: лексическая типология / Круглякова В. А., Рахилина Е. В. // Труды международной конференции “Диалог 2010”. – М., 2010. – С. 241-247. Мавлонбердиева О. Э. Синхронно-сопоставительная характеристика глаголов движения в русском и узбекском языках: дис. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.20 / Мавлонбердиева Отунной Эгамбердиевна. – Худжанд, 2011. – 163 с. Рахилина Е. В. Родственные языки как объект лексической типологии: русские и

польские глаголы вращения / Е. В. Рахилина, И.А. Прокофьева // Вопросы языкознания. – 2004. – № 1. – С. 60-78. Урысон Е. В. Вращаться, крутиться, вертеться, кружиться, кружить / Е. В. Урысон // Новый объяснительный словарь синонимов русского языка / Под рук. Ю. Д. Апресяна. – М.: Школа “Языки славянской культуры”, 2003. – С. 153-157. Чернишов А. Б. Когнитивное моделирование пространственных и временных непроизводных предлогов с общим значением “движение к конечному объекту” (на материале английского и русского языков): дис. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.20 / Чернышов Алексей Борисович. – М., 2010. – 194 с. *Talmy L. Toward a Cognitive Semantics / Leonard Talmy. – Cambridge, MA: MIT Press, 2000. – Vol. 2. – 495 p.*

Лексикографічні джерела

ASD – An Anglo-Saxon Dictionary, based on the manuscript collections of the late J. Bosworth [Електронний ресурс] / [ed. T. Northcote Toller]. – Режим доступу: <http://www.utexas.edu/cola/centers/lrc/books/asd/index-A.html>. HCASD – Hall C. J. R. A Concise Anglo-Saxon Dictionary / John R. Clark Hall. – University of Toronto Press, 1960. – 432 p. LDCE – Longman Dictionary of Contemporary English [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ldoceonline.com/> The Oxford English Dictionary. – 2nd ed. – on CD-ROM, v. 3.1. – Oxford: OUP, 2004.

УДК 81'373: 43

ЧЕРНЕНКО В.О.

(Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка)

АНГЛОМОВНІ ІНТЕРНЕТ-НЕОЛОГІЗМИ: СЕМАНТИКА ТА ПОХОДЖЕННЯ

Статтю присвячено проблемі інтернет-неологізмів в англійській мові. Характеризуються семантичні особливості неологізмів в мережі Інтернет. У статті розглядається етимологічний аспект англомовних інтернет-неологізмів.

Ключові слова: інтернет-неологізм, словотворення, семантика, блогосфера, система керування навчанням.

Черненко В.А. Английские интернет-неологизмы: семантика и происхождение. Статья посвящена проблеме интернет-неологизмов в английском языке. Характеризуются семантические особенности в сети Интернет. В статье рассматривается этимологический аспект английских интернет-неологизмов.

Ключевые слова: интернет-неологизм, словообразование, семантика, блогосфера, система управления образованием

Chernenko V.O. English Internet-neologisms: semantics and origin. The article deals with the problem of Internet-neologisms in Modern English. The semantic peculiarities of Internet-neologisms are characterized. The etymological aspect of the English Internet-neologisms is considered.

Key words: Internet-neologism, derivation, semantics, blogosphere, Education Management System.

Протягом останніх десятиріч всесвітня комп'ютерна мережа Інтернет значно вплинула на розвиток багатьох мов світу. Англійська мова є домінуючою мовою мережі Інтернет, тому її лексичний склад зазнав, мабуть, найбільш відчутних змін і постійно продовжує розвиватися. У лексичному складі сучасної англійської мови з'явилися неологізми, що пов'язані з комп'ютерними технологіями. Широкого застосування набули терміни, які стосуються сучасної мережі Інтернет. Інформаційна революція та розвиток Інтернету призвели до появи великої кількості нових понять, яким було надано назви як шляхом використання вже наявних мовних одиниць, так і шляхом створення абсолютно нової лексики. Вищеокреслені лексичні одиниці прийнято називати «інтернет-неологізмами».

Мета статті – розглянути семантичні особливості та джерела виникнення неологізмів в мережі Інтернет. Відповідно до мети статті ми виділяємо наступні **завдання**: охарактеризувати поняття «інтернет-неологізм»; розглянути основні джерела виникнення інтернет-неологізмів; дослідити семантику неологізмів мережі Інтернет. **Об'єктом** дослідження є неологізми мережі Інтернет. **Предмет** дослідження – семантичні та етимологічні особливості інтернет-неологізмів.

Дослідження проблеми неологізмів у англомовній комп'ютерній лексиці розпочалося у 80-х роках ХХ століття. Вивченням різних її аспектів займалися О. Ворон, Н. Гончарова, Є.Галичкина, В. Гак, Ю.Зацний та інші. Але досить небагато праць присвячено саме неологізмам мережі Інтернет.

Значний внесок у вивчення цього питання було зроблено Ю. Олексійчуком, котрий досліджував блогосферу як джерело поповнення словникового складу сучасної англійської мови. Дослідник вважає неправильним узагальнювати мережу Інтернет як єдино цілісне джерело новотворів англійської мови. Ю. Олексійчук вказує, що слід виокремлювати пошукові системи, електронну пошту, веб-сторінки комерційних та не комерційних структур, ресурси тематичного спрямування.